

Instagram: stela\_knjige

Facebook: stela

**[www.stelaknjige.rs](http://www.stelaknjige.rs)**

NASLOV ORIGINALA

Imran Mahmood  
You Don't Know Me

Copyright © Imran Mahmood, 2017

Za izdanje na srpskom jeziku © Publik praktikum 2024

ZA IZDAVAČA

Marko Sabovljević

UREDNIK

Marina Sabovljević

LEKTURA I KOREKTURA

Borka Slepčević

DIZAJN KORICA

Siniša Subotić

SLOG I PRELOM

Dizajn studio Layout

ŠTAMPA

Alpha print, Zemun

TIRAŽ

1.000

IZDAVAČ

Publik praktikum, imprint Stela  
Dobrovoljačka 10/I, Zemun  
office@publikpraktikum.rs  
011/4202 544; 011/4202 545

GODINA IZDANJA

2024

Sva prava zadržana. Nijedan deo ove knjige ne sme se kopirati ni prenositi u bilo kom obliku ili bilo kojim sredstvima, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili bilo koji sistem za skladištenje i pretraživanje informacija, bez pismenog odobrenja izdavača.

CIP - Каталогизација у публикацији  
Народна библиотека Србије, Београд

ISBN 978-86-6152-248-2  
COBISS.SR-ID 145351945

IMRAN MAHMUD

VI ME NE  
POZNAJETE

*Prevela s engleskog*  
Gordana Subotić

Stela



**OSNOVNI SUD ZA KRIVIČNI POSTUPAK    T2017229**

**Predsedava: Uvaženi sudija Salmon K. S.<sup>1</sup>**

---

**Završna reč:**

---

**Suđenje: dan 29**

**Utorak 4. jul 2017.**

**STRANKE**

**U ime tužilaštva:    Gospodin S. Salfred K. S.**

**U ime optuženog:    Lično**

**Transkribovano s digitalnog audio-snimka**

**T. Dž. Nazaren limitid**

**Zvanični sudski izveštaji i zapisničari**

---

<sup>1</sup> Engl.: Q. C. – kraljičin savetnik, titula sudija, tužilaca i advokata u Velikoj Britaniji. (Prim. prev.)



**10.05**

## **OPTUŽENI:**

Godine 1850. Henri Džon Templ, treći vikont od Palmerstona, održao je govor pred Parlamentom koji je trajao pet sati. Portugalskog sudiju zvanog Don Pasifiko, koji je živio u Grčkoj, ali je rođen na Gibraltaru, napala je rasistička svetina. Pretukli su ga. Razorili su mu dom. Opljačkali su mu imovinu. Grčka policija je sve to gledala, ali ništa nije preduzela. Don Pasifiko je tražio nadoknadu od grčke vlade. Grčka vlada je odbila bilo šta da mu da. Zato se on obratio Britancima.

Šta je Palmerston učinio? Palmerston je tog gibraltarskog Jevrejina smatrao britanskim podanikom. Zato je poslao celu flotu brodova Kraljevske mornarice u Atinu da blokiraju luku. Osam nedelja kasnije grčka vlada je platila. Svoj petočasovni govor Palmerston je održao kad se netrpeljivo mnoštvo u Parlamentu okrenulo protiv njega. U tom govoru je rekao: „Britanski podanik zaslužuje da svugde bude zaštićen od nepravde i zločinjenja, čvrstom rukom britanske vlade.”

To je tada značilo biti Britanac. U njnim danima. Izvinjavam se, u njihovim danima, malo sam uzbuđen. U tim danima, ako ste bili britanski državljani, nije bilo važno da li ste Jevrejin, Portugalac ili Gibraltarac, ili bilo šta drugo. Dovoljno je bilo da ste britanski podanik. Dovoljno je bilo, gde god da ste u svetu, da vam neko naudi pa da možete da računate da će vam Engleska celom svojom moći priskočiti u pomoć. Taj Palmerston poslao je flotu brodova zbog jednog čoveka!

To je ono što bi Engleska uradila za samo jednog čoveka – čak i ako je on bio niko i ništa kao Jevrejin Don Pasifiko – cela Engleska uz jednog čoveka. Sto šezdeset godina kasnije ovaj crni Englez ne može nimalo da računa na Englesku. Ni na šta. Ja ne mogu da računam ni na šta od Engleske, osim na ono malo vas ovde. Vi ste cela Engleska i sad ste mi potrebni. Potrebna mi je čvrsta ruka vaše zaštite od nepravde i zločinjenja. Potrebni ste mi vi. Potrebni ste mi vi. Potrebni ste mi vi. A ja sam potreban vama. Potreban sam vam da biste mogli biti cela Engleska.

To je, u suštini, sve dokle sam stigao. Onda sam pomislio: „U čemu je smisao?” Ja nisam lord Palmerston i nikakav moj petočasovni govor neće vas navesti da mi kličete. Nisam glup. Znam da me nijedan govor neće izvući iz ovog. Ali znate šta? Vredelo je pročitati taj delić samo da bih vam video lica. Ne mislim da je ovo lakrdija, već da je nešto što će vas prodrmati. Niste mogli ni pomisliti da bih mogao da se izražavam kao neki profesor, 'el tako? Ali samo sam hteo da znate da sam ja mnogo više od one moje strane koju ste vrlo dobro upoznali dok sam davao iskaz. Možda sam, ne znam, želeo da vas iznenadim. I dozvolite mi da vam kažem da će biti iznenađenja.

Tako da, možda je ovo prvo iznenađenje. Zašto stojm ovde i držim ovaj govor umesto mog advokata? Zašto sam odlučio da stanem pred vas i kažem vam to svojim rečima? Da me ne razumete pogrešno, nisam ljut na njega niti išta slično. Više su to bile razlike u mišljenju na određene teme, a ja svakako imam i dodatne informacije koje on ne zna.

Daću vam primer. Sećate se kad sam nekoliko dana ranije davao iskaz? Pa, to je bila jedna od tih stvari u kojima smo se razilazili. On je hteo da vam ispričam nešto što je nazvao „uverljivom pričom”. „Kaži im ono što žele da čuju”, rekao mi je. Onda sam ja njemu rekao: „Jok, brate, daću im ono što ne

žele da čuju od mene, istinu.” Ali njemu se to nije naročito svi-delo. „To je previše živopisno za njih”, rekao je, „previše je ži-vopisno za njihov ukus.”

Dobar je bio moj branilac po službenoj dužnosti, da me ne razumete pogrešno. Ali sam pomislio da on nije ja. On ne zna ono što ja znam. Problem je za mene bio u tome što, iako sam znao šta znam, nisam znao šta on zna. Da li da ga pustim da vam ispriča vašim jezikom, ali samo polovinu priče, ili da uradim to sam i ispričam celu priču uz rizik da ništa od toga ne razumete? Da li biste mi poverovali? Ne znam, čoveče. Ne znam. Ali znam da neću rizikovati život zbog tog ubistva ne rekavši vam ono što je istina. Čak i ako moj advokat ne želi da to učinim.

Zato, evo moje ispovesti. Ranije sam dao iskaz pod zakle-tvom. Zakleo sam se na Svetom pismu. Ali Bog zna da ono što sam vam rekao s klupe za svedoke nije cela istina. Da me ne razumete pogrešno, nešto što sam rekao bilo je istina, mnogo toga je bilo istina, ali bilo je i nečeg što možda nije istina. Ali on je hteo takav iskaz da dam. „Nije stvar u istini”, rekao mi je, „nego u tome u šta mogu da poveruju.”

To me je uznemirilo, hoću da kažem, kako da ti se zakunem da ću reći istinu, a onda da te slažem? Zato sam sinoć, dok sam pokušavao da zaspim, razmišljao o tome. Mnogo. A kad sam se probudio, nisam bio zadovoljan, verujte mi. Zato sam mu jutros rekao: „Brate, moram početi da govorim onako kako je bilo. Ova reč, moja završna reč, poslednja mi je prilika.” A on će meni: „To je onda to.” Ne može više da me zastupa iz *moralnih* razloga. Moralnih razloga? Mislio sam da je moral nešto u vezi sa istinom, ali izgleda da nije. Sve se svodi na *utiske*. „Šta mi-sliš, kakav ćeš utisak ostaviti ako sad izađeš pred sud i ispričaš im drugačiju priču? Šta misliš, kako će izgledati ako im daš *tu novu informaciju*?” „Pa, možda”, rekao sam mu, „ne moram da

im kažem *to*” – i da budem iskren, nisam siguran da to mogu da vam kažem. Jer ako vam to kažem, nisam siguran ni da ću preživeti, razumete li me?

Da me ne shvatite pogrešno, želim da vam kažem, ali jednostavno nisam siguran da mogu u ovom trenutku. Ne znam šta biste pomislili o meni kad biste to čuli. Možda prvo treba malo da me upoznate. Stvarnog mene.

Sad mislite, gledajući me, da sam samo neki besprizorni klinac koji ide unaokolo i bez razloga puca u ljude. Znam da to mislite jer nisam glup a ni vi niste glupi. Znam da moj iskaz, ono što sam vam rekao s klupe za svedoke, nije bio sjajan. Znam to. Znam da je bilo sumnjivo. Tako da znam da mislite kako sam samo ustrelio tog klinca, ali nije tako. To je ono u šta oni žele da poverujete. Žele da poverujete da sam neki bezumni lenji klinac koji je ušao u neku nasumično odabranu ulicu i ustrelio prvog prolaznika ni zbog čega. Ali nemojte da vas zavaraju. Dobri su u tome – u zavaravanju. Onaj momak, gospodin tužilac, on živi od toga. Radi to svakog dana, a kad on završi s tobom, belo vidiš kao crno a crno kao belo. Skidam mu kapu. Dobar je. Prepreden je, ali je dobar. Ali vi treba da vidite iza sveg tog dima koji se stvorio ovde, da vidite šta je iza njega. Verujte mi, iznenadićete se. Samo uradite to kao jednu od tih njihovih stvari, samo kao ogled. Ako grešim, grešim, a vi ćete uraditi šta treba. Ali ako sam u pravu...

Počnite od dokaza. Dobro, dokazi ne izgledaju dobro za mene, ali zapravo ih i nema mnogo. Ipak, pre nego što se upustim u sve to, samo ovo hoću da kažem. Zanimarite sve što sam rekao ili nisam rekao u svom iskazu kad su me pre neki dan izveli na mesto za svedoka. To nije zaista važno, 'el tako, ako ne postoji stvarni dokaz koji će me povezati s tim ubistvom? Ako je taj

dokaz sranje, šta ima veze šta sam vam ja rekao ili vam nisam rekao?

Dobro, evo ovako. Evo kako sam ih ja zapisao:

1. Pucali su u momka koji je iz mog kraja.
2. Tri meseca pre nego što je ustreljen, neko me je, izgleda, video, kako prolazim pored njega i kažem mu: „Sjeban si, čoveče.”
3. Dva meseca pre nego što je Džamil ustreljen, svedok je video Džamila kako se svađa s crnim momkom otprilike mojih godina, koji je nosio crni duks s belim natpisom na kineskom na leđima.
4. Dokaz na osnovu ćelijske bazne stanice. Stručnjak za telefone rekao je da je moj telefon bio u istoj baznoj stanici kao i pokojnikov, tačno u trenutku kad je ovaj ustreljen. Moj telefon je bio i na istom mestu na dan kad sam se navodno svađao s njim. I bio je u istoj baznoj stanici kao i njegov telefon na dan kad sam mu navodno rekao: „Sjeban si, čoveče.” Sve je to bilo u zoni jedne bazne stanice. Šta je stručnjak rekao? Pedeset ili šezdeset metara?
5. Pretres mog stana. Policija me je uhapsila zato što su čuli glasine da sam umešan u pucnjavu. Pretresli su mi stan i našli pištolj *bajkal*. Našli su i crni duks s kineskim natpisom na leđima. Našli su moj telefon, koji se poklapa s dokazima s ćelijske bazne stanice. Našli su moj pasoš. Našli su elektronsku kartu za let u Španiju. Našli su keš, trideset hiljada funti u mom rancu. Našli su tragove baruta koje je tužilaštvo tražilo, u mom autu i na mom duksu. Našli su mene.
6. Policija kaže da je metak kojim je ubijen taj momak, Džamil, ispaljen iz mog pištolja. Balističari. Secate se momka koji je došao sa svim onim tabelama i čime god. Taj metak je došao iz mog pištolja, rekao je.

7. Našli su sitne tragove krvi tog momka ispod mojih noktiju.
8. Našli su nekoliko mojih dlaka u njegovom automobilu.

Slučaj otvoren i zatvoren, 'el tako? Dovoljno ste čuli. Sad možete da idete kući, hvala lepo na vašoj pažnji. A ako me osudite na osnovu toga, verovatno ćete otići kući i mirno spavati celu noć. Znam to. Ali vi sedite ovde četiri nedelje radeći na ovom slučaju. Nadao sam se da ćete im pokazati da su te nedelje nečemu služile. Ali onda sam pomislio kako nisam tako siguran.

Možda je za vas, narode, ovo samo nešto što treba da obavite, 'el tako? Prijatan predah od vašeg života. Možete da ustanete svakog dana, obučete čistu košulju, dođete ovamo i pogledate u papire ili šta god i klimate ili odmahujete glavom. Možete da slušate tužioca. Možete da slušate ovog sudiju ovde i osećate se kao da nešto radite. Svi možete da budete uvaženi. A kad ođete odavde, pošto se ovaj slučaj zaključi, možete se vratiti svom životu da radite šta god da radite. Ali ja neću nestati, znate, kad vi, narode, ođete kući. Ja sam još ovde. I dalje sam čovek, 'el tako? Kad vaš dečaćić kojem je sad možda pet godina i tek je pošao u školu, odraste, ja ću još uvek biti u zatvorskoj ćeliji. Kad napuni deset i pođe u više razrede, ja ću još služiti svoju kaznu. Kad on ode, zaposli se ili se upiše na faks, ja ću još uvek biti ovde. Služiću svoju doživotnu kaznu. Zato što vi niste dovoljno revnosno pogledali. Zato što niste obavili svoj posao. To je sve što tražim. Samo saslušajte moju priču – nevin sam. Kunem vam se, ako budete gledali dovoljno revnosno, videćete i sami.

Samo pogledajte dokaze. To će vam reći sve što treba da znate. I verujte mi, ima ih dovoljno da uvidite da je ono što govorim stvarno.

***Pauza: 11.15***

## 2.

### 11.28

Pre nego što sam uhapšen za ubistvo, imao sam posao. Dobro, ne baš pravi posao s platom kakvu vi zarađujete i sve to, ali imao sam nešto što sam radio za novac. Nisam bio ni pripadnik bande – moj posao je bila prodaja makina. Automobila. Volim automobile. Ne postoji ništa što biste vi ili bilo ko drugi mogli da me naučite o automobilima. Volim stare. Volim nove. Volim one sa osam cilindara, volim one s prirodnim usisavanjem, volim one s turbopunjenjem.

Kako god bilo, shvatio sam da većina ljudi ne zna uvek šta ima kad prodaje svoje automobile. Bila je ta devojka koja je mislila da prodaje *vokshol karlton* koji je pripadao njenom dečku. Ali nije znala da to nije bilo koji stari *karlton* koji možda vredi trista glava. To je bio *lotus karlton*. *Karlton* od tri zarez šest litara i sedamdeset sedam konja. Za pet sekundi dostiže brzinu od sto kilometara. Najbolji u svojoj klasi, dvesta osamdeset kilometara na sat. Lagano za dvadeset somića, iako je star dvadeset godina. Vidite, ja proveravam svoju robu pre nego što je kupim. I još nešto ću vam reći, većina ljudi, kad kupuje od mene, takođe proverava robu. Tamo gde ja živim ljudima ne možeš prodavati nešto što nije benger. Sve gledaju pod lupom. Svaka ogrebotina spušta cenu. Svaki delić dodatne opreme posebno se plaća, kapirate?

Zato isto tako mora da bude i ovde, 'el tako? Hoćete samo da prihvatite ono što tužilaštvo kaže po sopstvenom nahodanju, ili ćete pažljivo da pogledate i proverite ispod haube? Da li je

ono što vam tužilac kaže odgovarajućeg kvaliteta? Ili je samo neko dubre *mejd in Tajvan*?

Zato pogledajte prvi dokaz. Momak je ustreljen u kraju u kojem ja živim. A ja vam na to kažem: pa šta? Ustreljen je u istom kraju u kojem žive svi ljudi iz tog kraja. To nije nikakav argument i nije nikakav dokaz. Treba li uopšte i dalje da pričam o tome?

Da je ustreljen u vašem kraju, da li bi to značilo da ste ga vi ubili? Ne, čoveče. To je obična glupost. Ali gospodin tužilac misli da nije i pravi mnogo buke zbog toga. A to je samo on umislio, 'el tako. On može da kaže bilo šta i to će zvučati prilično loše. Ali kad malo bolje pogledaš, to je obično proseravanje. Izvinite, uvaženi sudijo, omaklo mi se. Hoću da kažem, kad bih mogao da ispričam to onako kako je tužilac ispričao, rekli biste: „Ovo je obično smeće od dokaza.” Šta, živio sam tamo kao i ubijeni dečko? Zar je to stvarni dokaz koji nešto znači? To je obično sranje. Ajde, pa stvarno?

Onda pogledajte drugi dokaz. Viđen sam kako prolazim pored žrtve i kažem mu: „Sjeban si, čoveče.” Za tužilaštvo i za sve ostale koji su previše gledali filmove, to bi trebalo da bude dokaz. To bi trebalo da znači da sam ja rekao žrtvi da je mrtav čovek. Kao, ja sam neki mafijaš u nekom američkom filmu. Ha! Izvinite, sudijo. Izvinite, ali da znate ono što ja znam i da ste odrasli tamo gde sam ja odrastao, i vama bi bilo smešno. Na ulicama Londona to znači nešto drugo. Gospodin tužilac to ne zna zato što on nije s ulice. Ne sa stvarne ulice, s onih kakve ja poznajem, s ulica gde ljudi pucaju jedni u druge. Zapravo, to je možda loš primer, ali znate na šta mislim. On je na drugom nivou. Ne kažem da je to loše. Samo je istina. Da sam ja išao s njim u lov ili bilo šta, ne bih znao šta znači to što oni govore.

Kad čujem reč istejt,<sup>1</sup> ja pomislim na neki auto karavan ili na blok radničkih zgrada. On verovatno misli na kuću u prirodi, kapirate me? Mi smo iz različitih svetova, on i ja. Ne želim da živim u njegovom svetu, ali voleo bih da on provede dan u mom. Sjeban čovek!

Da vam kažem nešto o tom „sjeban čovek”. Kad mi je bilo otprilike jedanaest, krenuo sam u novu školu. To nije bila lokalna državna škola, bila je neka kilometar i po dalje, zato što nisu imali mesta u meni najbližoj. Bila je to jedna od onih kutija iz sedamdesetih godina za koju su nekad sigurno mislili da izgleda strava, ali kad sam ja došao tamo, izgledala je samo kao ruševni stambeni blok. Imala je zelene panele, sećam se toga, s velikim četvrtastim prozorima između njih. Imala je i dvorište koje je išlo skroz unaokolo, gde smo se mi deca igrali na odmoru, s ogradom, da ne bismo istrčavali na ulicu. To je bilo sve. U osnovi, bilo je kao da su izvukli najviše prostora koliko su mogli za najmanje novca i skroz otvoreno kao pustinja, tako da nisi imao gde da se sakriješ.

Ali bilo je to jedno mesto. Bilo je kao to protivpožarno stepenište koje se pružalo sa strane zgrade u četvrtastim spiralama a ispod poslednjeg niza bio je kao neki bunar, mogao bi se tako nazvati. Kad bi se spustio skroz do dole, stigao bi do zamandaljenih metalnih vrata nekog kao podruma u kojem je domar verovatno drkao ili šta god. To mesto smo zvali izdrkotina. Mesto gde nisi želeo da završiš.

U svakom slučaju, preseliš se u drugi kraj i kao da si se preselio u drugu zemlju. Ja sam se preselio i bilo je kao da sam u ratnoj zoni. U mojoj prvoj školi bilo je možda pedeset odsto crne dece. Ali to mesto, čoveče, bilo je kao da sam nabasao u centralu Britanske nacionalne partije.<sup>2</sup> Bilo je samo ono, osam

---

<sup>1</sup> Engl.: imanje. (Prim. prev.)

<sup>2</sup> Nacionalistička, ultradesničarska partija u Velikoj Britaniji. (Prim. prev.)

ili devet nebelaca u celoj školi. Kao da mi je vid odjednom iz obojenog postao crno-beli. A deca, čoveče! Tamo je bilo nekih pravih rasističkih seronja, verujte mi. Izvinite, sudijo, znam šta ste rekli za psovanje, ali bilo je: „Crnja ovo, čamuga ono, crno đubre ono.” Ali svejedno. Bilo je kako je bilo. S nekim sranjima jednostavno moraš da živiš.

Naučio sam da se isključim koliko god mogu. Ali neću vas lagati, morao sam tu i tamo ponekom da razbijem nos. Čovek može samo donekle da trpi dok ne plane. Ja nisam toliko bio sklon tučama. Zato što sam se zbog toga, mada i zbog svega ostalog, osećao kao bilo koji crni momak koji se tukao s Rokijem u onim njinim filmovima. Svi su se uvek nadali da će mi neko rascopati glavu. Uglavnom sam gledao da na svoj način prođem kroz sva sranja kroz koja sam mogao. Ako sam mogao da izbegnem otvoreni sukob, izbegavao sam ga. Treba da imate na umu da sam bio lepši od većine tih dečaka, tako da sam imao najviše i da izgubim, 'el tako! Ali na kraju, posle nekoliko tuča u kojima sam napravio ozbiljnu štetu, većina je znala da treba da me ostavi na miru. Ljudi ne žele da se upuštaju samo u tuče koje mogu da dobiju. Žele tuče u kojima će lako dobiti. A ako je to ono što tražiš, onda ja nisam taj s kojim želiš da se kačiš.

U svakom slučaju, bio je taj jedan momak, Kurt, jedan od retkih crnih momaka u školi. Bio je od onih krupnih debelih tupavih dečaka. Od onih dečaka kojima možeš svašta da kažeš, a on će samo balavo da ti se osmehne. Nije važno šta ćeš mu reći i nije važno što je kao dečak u tim godinama bio velik kao kuća, samo bi ti se osmehnuo. I pritom ne mislim da si mogao, ono, da ga nazoveš debelom piz..., izvinite, sudijo.

Hoću da kažem da si mu mogao dobaciti kako mu se keva prodaje za kintu a on bi samo prešao preko toga. Bio je jedan od onih miroljubivih momaka. Ali u tome je problem. Pustiš nekog da te malo čačne i kao da si ga pustio da se ispiša po tebi.

U svakom slučaju, to su bile samo lekcije. To je valjda ono kao kad si u zatvoru. Pokažeš li samo malo slabosti, nagrabusio si. Prema tome, možete da zamislite šta je Kurt morao da trpi.

Meni je to izgledalo kao da je Kurta poterao maler u životu. Ne samo što je bio previše krupan i previše prijateljski nastrojen nego nije bio ni sav svoj. Majka mu je bila zavisnica ili alkoholičarka ili nešto tako i mada to tada nismo znali, verovatno se u potaji i kurvala. Bilo je dana kad bi Kurt došao u školu s modricama na licu. Nisi mogao baš lako da ih vidiš na njemu jer je bio crn. Ali ja sam ih video. Uvek sam mogao da ih vidim. Tim danima se nije mnogo smeškao. Samo je izgledao kao da je kriv ili tako nešto. Nije hteo mnogo da priča. Imao je takav izraz lica da čak i ako si malouman, tim danima ne bi hteo mnogo da ga razjariš – bilo je previše nemilosrdno takvog ga naguziti.

Ali te momke iz naše škole bolelo je uvo za njegove porodične prilike. Ne kažem da i sami nisu imali svoja sranja s kojima su morali da se bore. Nema sumnje da su ih imali. Ali to ih nekako nije nateralo da budu blaži prema njemu. Gledao sam ih kako su nasrtali na njega. Neki sitan bezvezan klinac prošao bi pored njega i nazvao ga crnjom, a Kurt bi samo pognuo glavu. Onda bi klinac skočio i razvukao mu šamar preko lica. Kurt i dalje ne bi ništa uradio. Sva deca su mu se smejala i čačkala ga, a ja bih stajao tamo misleći: „Daj, čoveče, dvaput si krupniji od tih budala. Razvali ih kako im sleduje.” Ali on to nikad nije uradio. Samo bi prešao preko toga.

Činilo mi se kao da samo žele da izazovu njegovu reakciju. Kao da su duboko u sebi znali da bi u sekundi mogao da ih pobije ako preteraju, ali ono, nisu mogli protiv sebe. Hteli su da vide kako izgleda Hulk kad se izbezumi. U svakom slučaju, sve su pokušali. Psovali su ga. Gađali ga govnama. Pljačkali ga. Šta god možete da zamislite da neko uradi, oni su to njemu radili. Jednom su ga čak bacili u izdrkotinu i skinuli sve s njega.

A kad se rasplakao onako u gaćama, stotinu dečaka okupilo se oko bunara i celog ga ispljuvalo zrelim zelenim šlajmarama. Neki klinac je čak pokušao da se ispiša po njemu, ali nije baš uspeo da ga pogodi. Na kraju, kad su došli nastavnici, Kurt se obrisao, obukao se i otišao kao da ništa nije bilo. Da, malo je plakao i šta god, ali u suštini ništa nije uradio.

Meni se, čoveče, Kurt kao svidao. U stvari, kasnije mi je postao najbolji prijatelj. Čak bi se moglo reći moj jedini pravi prijatelj. Ali tada ga nisam tako dobro poznavao. Nije čak ni ostao dugo u toj školi jer se jednog dana njegova majka prese-lila nekud u severni London a on je morao s njom. Ali ono što pamtim o njemu iz tih dana, bilo je kako je pokušavao da bude smiren i kako ga je, koliko god se on trudio da nađe mir, rat svuda pratio. Taj momak je bio lepak za neprilike.

Da, znam da ovo izgleda kao da mnogo okolišam. Ali stići ću do suštine, obećavam. Dakle, Kurt. Jednog dana je samo sedeo sam na stepeniku, kao i obično, čekajući da se odmor završi kako bi mogao bezbedno da se vrati na čas. Prošao sam pored njega i odlučio da malo iskuliram s njim. Pošto sam bio vrlo ratoboran, kad bi nas videli zajedno, obično bi ga ostavili na miru. Tako da sam mu, kako sam ja to video, učinio uslugu. Ne sećam se o čemu smo ćaskali. Nismo baš bili bliski i on u to vreme nije baš bio moj ortak, ali imali smo neka zajednička sranja.

Isprva nisam ni primetio da nešto nije kako treba. Mislim da zapravo niko nije primetio. Bila je buka, naravno, ali uvek je bilo onih koji se dernjaju na odmoru kao da su u zatvoru. Ali sećam se da sam video Marka Vornera. Znae one trinaestogodišnjake koji imaju lice kao momci od dvadeset godina? On je bio jedan od tih. Lice mu je bilo kao da nikad sreće nije video. Ali stvar je u tome što je bio opak borac. Da, bio je mršav

ko pritka, ali tako brz da, dok se bije, i ne vidiš da mu se ruke pomeraju. Samo ti se pojavi u izmaglici ispred nosa i u sledećem trenutku lice ti je na zemlji. Čudno je bilo gledati ga zato što si ga mrzeo zbog toga, ali ujedno je bilo nečeg u tome zbog čega bi ostao prikovan. Nisi mogao da odvojiš pogled od njega.

Dakle, Vorner je bio tu sa svojim krupnim šakama i utučanim licem. Samo je prolazio onim razmetljivim hodom „ceo svet je moj” kad nas je video i zaustavio se. „Jebeni crni pederi”, rekao je nešto tako. Kad mi se neko takvo sranje danas desi, što, ako ću da budem iskren prema vama, nije previše često, niko se, ko god da je, neće izvući s tim. Bolje da pakuješ kofere ako mi isporučiš takvo sranje. Ali u to vreme, kao što sam rekao, birao sam samo one borbe koje sam mogao da dobijem a, verujte mi, nikad nisam bio dovoljno raspoložen da zaplešem s Vornerom. Zato sam samo spustio pogled i ispod glasa rekao: „Jebi se”, pa nastavio da pričam s Kurtom.

Nisam ni video šta se sprema. Sve što znam to je da sam se u sledećoj sekundi našao na zemlji i da sam zadobio udarac u lice kao da me je pogodila bejzbol palica. Ustao sam, nagon mi je prevladao. Pre nego što sam stigao i da razmislim o tome, bacio sam se na Vornera, a oko nas se iznenada stvorila gužva. Nisam mogao, ono, da se povežem sa svojom pesnicom. Ruka mi je promašila njegovu glavu i umalo da ponovo završim na zemlji. Ali Vorner je bio kao mašina. Udarci su pljuštali po meni kao klipovi. Bili su tako brzi da sam se osećao kao da sam naleteo na zid od cigle. Odmah sam pao, a on se bacio na mene, kolenom mi pritiskajući mišicu, pesnicom mi uništavajući lice. Još sekund ili dva i do kraja života bih jeo na slamčicu. Ništa nisam video. Samo sam okretao glavu i pokušavao da prigušim udarce i klicanje rulje.

U svakom slučaju, baš kad sam pomislio da sam gotov, Vorner je samo sleteo s mene, unazad, i dalje uprazno mlatarajući

rukama. Trebao mi je minut da shvatim šta se dogodilo. Bio je to Kurt. Samo ga je povukao s mene kao da podiže besnu mačku. Vorner se borio da se oslobodi, a kad je video da je to samo Kurt, okrenuo se ka njemu. „Ajde, crnjo debeli”, rekao je i počeo da ga udara. Kurt isprva ništa nije uradio. Samo je pognuo glavu i primao udarce kao što je radio celog života. Ali onda je Vorner dreknuo: „Sjeban si, čoveče!”, a u njemu kao da je nešto puklo.

Kurtove oči su odjednom oživele, kao da ih je neko upalio. Blokirao je Vornerove pesnice jednom rukom a drugom ga udario pravo u glavu. Nije koristio pesnicu. Koristio je otvorenu šaku. A onaj momak se srušio. Hoću da kažem, samo se sručio. Čak si mogao da čuješ krckanje kad je glavom udario o zemlju. Rulja je pomahnitala. Ljudi su uzvikivali Vornerovo ime govoreći nešto kao: „Zar ćeš dozvoliti tom majmunu iz džungle da te sredi?” i sve to. Teturajući se, Vorner se pridigao na noge i nekako, ne znam odakle mu snaga, još jednom zamahnuo ka Kurtu. Kurt ovog puta nije ni razmišljao. Zgrabio je Vornera za pesnicu i izvrtao je dok momak nije počeo da vrišti. Onda ga je drugom rukom uhvatio za lakat. I kao od šale mu slomio ruku.

Nekoliko nedelja posle toga Kurt je napustio školu. Kao što sam rekao, mislim da je njegova majka, ko zna zašto, morala da se preseli, te je otišao s njom. Ali ja sam godinama kasnije razmišljao o tom danu. Šta ga je nateralo da to uradi? U to vreme nismo bili ortaci. Nisam čak ni mnogo pričao s njim. Ako ništa drugo, bilo mi ga je žao što je tako slab. Zašto je, onda, uradio to? Prilično sam siguran da ja ne bih istupio za njega. U stvari, znam da ne bih. Nikad to ranije nisam uradio. Ali mislim da znam šta je posredi. Mogao je da istrpi sva sranja, čamuga, crnja, šta god. Čak je mogao da istrpi i batine i poniženje. Ali ono što nije mogao da istrpi to je da ga nazovu sjebanim.

Njega je to na sve podsećalo. Podsećalo ga je na majku koja se prodavala za buksnu. Podsećalo ga je na sve muškarce koji

su došli, iskoristili je i otišli. Podsećalo ga je na majku koja se, tresući se, budi u sopstvenom izbljuvku i na samog sebe kako je čisti i vraća u krevet. Podsećalo ga je na to što mu svakog jebenog dana govori kako bi volela da je abortirala umesto što ga je rodila. Da je on sjeban. To mu je doprlo pravo do utrobe. Sumnjam da je uopšte znao zašto je tako reagovao, ali znate šta, ako ga danas nazovete sjebanim, neće se zaustaviti na vašoj ruci.

Ipak, jedno ću vam reći. Onaj drkadžija je zaslužio da mu slomi ruku. Nasrtao je na njega, a u mom svetu ne važi „dobio si šta si platio”, nego „platićeš za ono što uradiš”. Uvek.

U svakom slučaju, kad na to ovaj tužilac pominje „Sjeban si, čoveče” kao da to znači da si gotov, moram da se nasmejem. Možda su to za njega samo reči, ali na kraju krajeva, ta sranja su važna. To nisu samo reči, čoveče.

Hteo sam da vam kažem da, u svakom slučaju, nikad nisam uputio te reči ubijenom momku, ali znate šta? Priznajem. Rekao sam mu ih. To sam bio ja. Ali to nije značilo i ne znači ono što on, gospodin tužilac, želi da znači. Nazvao sam ga sjebanim. A on i jeste *sjeban*, bilo da je mrtav ili živ. Tamo odakle ja dolazim, on je bio sjeban: maloumnik, promašaj, šta god. Da sam mafijaš ili tome slično, možda bih pod time mislio da je mrtav čovek. Ali nisam mafijaš, pa nisam ni mislio. Gospodin tužilac treba da prestane da gleda TV i načas se uozbilji.

Eto šta ja mislim o tim dokazima. Morate onako kako treba da se zagledate u ta sranja. Zato što on nije obavio posao kako treba. Mogao je. Ali nije. Pokušao je, kako je on to rekao, *da vam baci prašinu u oči*. Jašta bo'me. To je upravo ono što on radi ovde. Bacio vam je veliku šaku prašine u oči. Pomislili biste da nije mogao otkriti šta znači sjeban pre nego što je na tome zasnovao slučaj ubistva? Naravno da je mogao. Verovatno je i otkrio. Ne. On ne želi da vi to znate.

***Pauza za ručak: 13.01***